

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: A sztereotip gondolkodás ördögi körei				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Simon Andrea, Simon.Andrea@g.mome.hu				
Kód: B-AE-502	Tantervi hely: ES, BA, DK	Javasolt félév:	Kredit: 5	Tanóraszám: 48
Kapcsolt kódok: B-DK-502	Típus: kutatói szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: Ördögi kör vagy ördögi probléma "wicked problem" kifejezés olyan összetett problémakörökre használt terminológia, amelyek megoldása újabb problémákat generál folyamatos odafigyelést és újratervezést igényelve. Társadalmi kérdéseink és megoldandó ügyeink zömében ördögi problémát jelentenek, ugyanakkor a megoldási lehetőségek útjában gyakran olyan apró, ám de annál mélyebb gyökereket verő probléma áll, mint például a sztereotip gondolkodás, amely agyunk fontos információosztályozó tevékenysége. A designgondolkodás, amely tervezői figyelmének középpontjába az emberközpontú megoldásokat helyezi, érzékenységet és empátiát párosítva gazdasági megfontolásokhoz, egyszerre használja és szenved a sztereotip gondolkodásból fakadó problémakörök halmazát, mint ahogy akár a különböző művészeti ágak és a termékfejlesztés is. A kurzus azt vizsgálja, hogy a sztereotip gondolkodás, amelyet naponta újratermel például a filmipar is, mennyiben hatja át maga a designer és a társadalomba beágyazódott egyén (megrendelő) gondolkodását és mi módokon lehetetleníti el a designgondolkodás által kitűzött célok megvalósítását. A kurzus segít a hallgatóknak megérteni, hogy mi a sztereotip gondolkodás komplex funkciója az egyén és társadalom kontextusában, kiemelten vizsgálva hátráltató szerepét a termékek és társadalmi folyamatok (újra)tervezésében.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
TUDÁS				
1) Ismeri a sztereotip gondolkodás menetét és következményeit.				
2) Ismeri a design és marketing eszközöket, amelyek a sztereotip gondolkodás kiaknázására épülnek.				
3) Ismeri a releváns design alapelveket.				
4) Ismeri a releváns design attitűdöket (social design, design thinking... stb.)				
KÉPESSÉG				
1) Képes felismerni önmagában és környezetében a sztereotip gondolkodás következményeit és ennek fényében elemezni termékeket, szolgáltatásokat és helyzeteket.				
2) Képes tervezői vagy egyéb kutatói munkájában felhasználni a sztereotip gondolkodási folyamatok lényegi elemeit.				
3) Képes elemző és újszerű módon megközelíteni megszokottnak vett társadalmi és				

design témákat, analitikus gondolkodása és látásmódja fejlődik.

4) Képes érvelni és felelősséget vállalni döntéseiért.

ATTITÚD

1) Elkötelezett a hátrányos megkülönböztetés minden formájának megszüntetése mellett.

2) Holisztikus és rendszerszerű szemlélettel közelíti meg a társadalmi és abból fakadó design problémákat.

3) Tudatosan és tervezett módon közelít alkotói vagy kutatói munkája felé.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

A feldolgozandó témák a sztereotip gondolkodás megjelenésének és következményeinek felismerésére reflektálnak.

1. A sztereotípa funkciója és egyéb releváns alapfogalmak tisztázása.
2. A sztereotip gondolkodás lehetséges következményeinek a felmérése, különös tekintettel a diszkriminációra és a kreativitást és innovációt gátló mechanizmusokra.
3. A gondolkodás azon ellenállási stratégiáinak megismerése, melyek a sztereotip gondolkodást részesítik előnyben.
4. A sztereotip gondolkodástól a hátrányos megkülönböztetésig.
5. Diszkrimináció a designban.
6. A hátrányos megkülönböztetés a fizikai, épített térben.
7. A hátrányos megkülönböztetés megjelenése a digitális, tervezett térben.
8. Kognitív disszonancia és az üzleti szféra (megrendelő, tervező, fogyasztó szempontjai).
9. Hogyan jelenik meg a művészeti ábrázolásban és a design tárgyakban a sztereotip gondolkodás.
10. A design és az előítélet felfejtése a sztereotípa és diszkrimináció kapcsolatában.
11. "Tervezz előítélettel!" (Annak feltérképezése, hogy hogyan segítheti a designer munkáját a sztereotípiák, előítéletek felismerése, ismerete és megértése).
12. A tervjavaslatok közös áttekintése.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus óráinak felépítése osztott: elméleti és gyakorlati feladatok váltják egymást. A tartalom egy részét irányított módon ugyan, de a diákok szolgáltatják kutatói munkájuk eredményeként. Ezek a tartalmak kerülnek közösen feldolgozásra és értékelésre.

A hallgatók hol csoportokban, hol egyénekként dolgoznak.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A kurzus hallgatói az első óra keretében megismerkednek a kurzus felépítésével és dátumokat választanak a prezentációkhoz. Minden órán előre megadott keretek között prezentálnak a diákok (egy diáknak két kötelező prezentálás/kurzus).

A szemeszter végén egy rövid (egyoldalas) kritikai elemzést kell leadni szabadon választott témában, a kurzus szakszavait használva, melynek határideje az utolsó óra.

A tanulás környezete: Tanterem.

Értékelés:

Teljesítendő követelmények:

Aktív részvétel a foglalkozásokon, az olvasási feladatok elvégzése, két prezentáció elkészítése

és bemutatása (egy kutatási prezentáció kb. 20 perc és egy szabadon választott prezentáció kb. 10 perc) valamint egy írásbeli kritikai elemzés elkészítése (1 oldal terjedelemben).

Értékelés módja:

Az értékelés a prezentáció, az írásbeli beadvány és az órai munka ötvözetéből adódik össze.

Az érdemjegy kiszámítása

- órai munka: hozzászólások minősége, házi feladatok elvégzése, jelenlét 40%
- írásbeli: a kurzus alapfogalmait, kulcsszavait használva tartalmas és releváns munka készítése 40%
- prezentáció: az elvégzett kutatás mélysége, formai és nyelvi világa 20%

Kötelező irodalom:

- Todd D. Nelson: Handbook of prejudice, Stereotyping, and Discrimination, 2009
- Amie Stepanovich: Hardwiring the Future: The Threat of Discrimination, Green European Journal, 19 September, 2018
<https://www.greeneuropeanjournal.eu/hardwiring-the-future-the-threat-of-discrimination-by-design/>
- Amartya Sen: Development as Freedom, Oxford, 2001
- Leslie Kanés Weisman: Discrimination by Design I A Feminist Critique of the Man-Made Environment, 1992
- Claude Steele: Whistling Vivaldi: And Other Clues on How Stereotypes Affect Us, W. W. Norton & Company, New York – London, 2011
- Paola Antonelli and Joan Rothschild: Design and Feminism: Revisioning Spaces, Places, and Everyday Things, 1999
- Victor Margolin: The Politics of the Artificial, 2002
- Jacque Fresco: Venus Project <https://www.thevenusproject.com/>

Ajánlott irodalom: -

Egyéb információk:

A kurzus elvégzéséhez szükséges olvasmányokat a tanár biztosítja.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

részleges beszámítás/elismerés lehetséges

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

A kurzusvezetővel a Neptunon vagy az órán egyeztetett időpontokban.